

การพัฒนาการให้สินเชื่อของธนาคารแห่งประเทศไทยในปัจจุบัน

โดยปกติแล้วธนาคารกลางจะไม่สามารถให้สินเชื่อโดยตรงกับกิจการต่าง ๆ ได้ เพราะธนาคารกลางเป็นสถาบันการเงินของชาติที่ทำหน้าที่ควบคุมธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินต่าง ๆ ดังนั้นการส่งเสริมและการพัฒนาการให้สินเชื่อต่าง ๆ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะทำได้โดยผ่านทางธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินต่าง ๆ

ธนาคารพาณิชย์นับเป็นสถาบันการเงินที่มีความสำคัญมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างเช่นประเทศไทย หน้าที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ในด้านการพัฒนาคือ

1. ด้านรับฝากเงิน
2. ด้านการให้กู้ยืมหรือการให้สินเชื่อ

เมื่อธนาคารพาณิชย์ได้รับเงินฝากมา ธนาคารพาณิชย์ก็จะนำเงินที่รับฝากไปให้กู้ยืมหรือให้เครดิต ถ้าธนาคารพาณิชย์ระดมเงินฝากได้มากก็ปล่อยออกไปมาก ในการขยายการให้สินเชื่อต้องคำนึงถึงค่านกฎหมาย ต้องมีเงินกองทุนรองรับในการขยายสินทรัพย์เสี่ยง ซึ่งส่วนใหญ่มาก็มาจากการให้กู้ยืมนั่นเอง จุดมุ่งหมายในการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ก็คือ พยายามปล่อยสินเชื่อให้ได้มากที่สุด ในขณะที่เดียวกันต้องให้ผลตอบแทนมากที่สุดด้วย และพยายามให้มีการเสี่ยงน้อยที่สุด ในปัจจุบันจุดมุ่งหมายของธนาคารพาณิชย์อีกข้อหนึ่งก็คือ สนองนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการลงทุนในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอีกด้วย เพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

การให้ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ กู้ยืม

ธนาคารแห่งประเทศไทยเริ่มให้ธนาคารพาณิชย์กู้ยืมตั้งแต่ปี 2490 แต่เพิ่งมีระเบียบฉบับแรกลงวันที่ 11 พฤศจิกายน 2501 และได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขเรื่อยมา จนในปัจจุบันใช้ระเบียบการให้กู้ยืมโดยมีพันธบัตรรัฐบาลไทยเป็นประกัน ฉบับที่ 3 ลงวันที่ 31 มีนาคม 2515 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่ 3 เมษายน 2515 เป็นต้นมา

นอกจากนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยยังรับหลักทรัพย์ที่รัฐบาลค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ยเป็นประกันด้วย หลักทรัพย์รัฐบาลที่นำมาวางประกันการกู้เงินมีดังนี้.-

1. หุ้นกู้บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2510
หุ้นกู้บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2511
2. หุ้นกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2513
หุ้นกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2514
3. พันธบัตรลงทุนของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2515 ครั้งที่ 1
พันธบัตรลงทุนของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2516 ครั้งที่ 1
ชนิดจำหน่ายแก่บริษัทหรือทางหุ้นส่วนสามัญบุคคล
พันธบัตรลงทุนของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 ครั้งที่ 1
พันธบัตรลงทุนของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2518 ครั้งที่ 1

วัตถุประสงค์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ธนาคารพาณิชย์

เพื่อช่วยเหลือให้ธนาคารพาณิชย์ใช้พันธบัตรรัฐบาลไทยที่ถืออยู่เป็นหลักประกันการกู้ยืมเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อมีความจำเป็นได้เป็นครั้งคราว

รายละเอียดบางประการเกี่ยวกับการกู้

1. วงเงินกู้ กู้ได้ไม่เกิน 90% ของราคาที่ตราไว้ของพันธบัตรรัฐบาลไทย และหลักทรัพย์ที่รัฐบาลค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ยดังกล่าวข้างต้น
2. ระยะเวลา ตามระเบียบกำหนดไว้ไม่เกิน 90 วัน แต่อาจเปลี่ยนแปลงระยะเวลาได้ตามหากมีความจำเป็นหรือเกิดภาวะเงินเฟ้อ
3. อัตราดอกเบี้ย ปัจจุบันอัตราร้อยละ 10.5 ต่อปี เริ่มใช้ตั้งแต่ 1 กุมภาพันธ์ 2521 สำหรับอัตราดอกเบี้ยมาตรฐานนี้ได้เปลี่ยนแปลงตามภาวะการเงินของโลก ประกอบกับภาวะการเงินและความจำเป็นของประเทศไทย นับตั้งแต่เริ่มให้กู้ยืมจนถึงปัจจุบัน เปลี่ยนแปลง

อัตราดอกเบี้ยมาแล้ว 12 ครั้ง ต่ำสุดคือ 7% เริ่มใช้เมื่อ 2 สิงหาคม 2508 - มกราคม 2512 สูงสุดคือ 11% ใช้ 2 ระยะคือ ระยะแรก 23 มิถุนายน 2512 - 29 มีนาคม 2513 และระยะที่ 2 ตั้งแต่ 31 มกราคม 2517 - 31 มีนาคม 2518 รายละเอียดเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยตามที่แสดงไว้หน้า 120

ดอกเบี้ยหลักทรัพย์ที่เป็นประกันการกู้ยืม

การให้กู้ยืมโดยมีพันธบัตรเป็นประกันการให้กู้ยืมนั้น ธนาคารยอมให้ธนาคารพาณิชย์ผู้วางพันธบัตรเป็นประกันการกู้ยืมรับดอกเบี้ยพันธบัตรไปแต่การให้กู้ยืมโดยมีหลักทรัพย์ที่รัฐบาลรับประกันต้นเงินและดอกเบี้ย ธนาคารเป็นผู้รับดอกเบี้ยหลักทรัพย์ที่วางเป็นประกัน และคืนให้ธนาคารพาณิชย์ภายหลังเมื่อเห็นว่าหลักทรัพย์ที่วางเป็นประกันคุ้มกับเงินที่ธนาคารพาณิชย์กู้ยืมไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การขึ้นลงอัตราดอกเบี้ยตั้งแต่ ปี 2488 จนถึงปัจจุบันพร้อมเหตุผล

<u>ระยะเวลา</u>	<u>อัตราดอกเบี้ย</u>	<u>เหตุผล</u>
1. ตั้งแต่ต้นปี 2488	8 %	ขณะนั้นรัฐบาลมีนโยบายที่จะจำกัด วิกฤติธนาคารแห่งประเทศไทยได้ทดลองกำหนดอัตราดอกเบี้ยมาตรฐาน 8%
2. ออกระเบียบบเงินกู้ครั้งแรก เมื่อ 17 พฤศจิกายน 2501	8 %	—
3. เมื่อ 2 สิงหาคม 2508	7 %	เพื่อสนับสนุนนโยบายรัฐบาลที่จะลดอัตราดอกเบี้ยโดยทั่วไป
4. เมื่อ 27 มกราคม 2512	8 %	อัตราดอกเบี้ยตลาดโลกสูงขึ้นเป็นช่องทางให้มีผู้ช่วยโอกาสนำเงินไปลงทุนในตลาดต่างประเทศ
5. เมื่อ 23 มิถุนายน 2512	11 %	อัตราดอกเบี้ยในตลาดต่างประเทศสูงมาก ในตลาดลอนดอนสูงถึง 12% เป็นผลกระทบกระเทือนภาวะการเงินในประเทศ เพื่อคงเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ จึงเพิ่มอัตราดอกเบี้ย
6. เมื่อ 30 มีนาคม 2513	9 %	สถานการณ์ด้านการเงินระหว่างประเทศได้คลี่คลายดีขึ้น และอัตราดอกเบี้ยในตลาดต่างประเทศมีแนวโน้มลดลง
7. เมื่อ 3 เมษายน 2515	8 %	สถานการณ์ด้านการเงินระหว่างประเทศคลี่คลายดีขึ้น
8. เมื่อ 9 สิงหาคม 2516	10 %	มีการกู้ยืมมาก และอัตราดอกเบี้ยตลาดโลกสูงขึ้น

<u>ระยะเวลา</u>	<u>อัตราดอกเบี้ย</u>	<u>เหตุผล</u>
9. เมื่อ 31 มกราคม 2517	11 %	อัตราดอกเบี้ยตลาดโลกสูงขึ้นมาก และเห็นว่าเป็นวิธีหนึ่งที่จะสกัดกั้นเงินเพื่อภายในประเทศ
10. เมื่อ 1 เมษายน 2518	10 %	ภาวะเงินเฟ้อลดความรุนแรง ธนาคารพาณิชย์มีสภาพคล่องตัวมาก การลงทุนและความต้องการสินเชื่อในภาคเอกชนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่จะกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ โดยไม่กระทบกระเทือนเสถียรภาพทางการเงิน จึงลดอัตราดอกเบี้ยลง
11. เมื่อ 25 สิงหาคม 2519	9 %	เพื่อกระตุ้นให้ธนาคารพาณิชย์ขยายสินเชื่อภาคเอกชนให้มากขึ้น
12. เมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2521	10.5 %	เป็นนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทยที่จะจำกัดเครดิตของธนาคารพาณิชย์ ต้องการให้ธนาคารพาณิชย์กู้ยืมน้อยลง

เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในระยะครึ่งปีแรกของปี 2519 ยังไม่ฟื้นตัวเท่าที่ควร และการลงทุนในภาคเอกชนยังซบเซาอยู่ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ดำเนินนโยบายการเงินเพื่อกระตุ้นให้ระบบเศรษฐกิจขยายตัวเร็วขึ้น โดยการผ่อนคลายการให้กู้ยืมแก่ธนาคารพาณิชย์หลายประการคือ

ก. ขยายการให้กู้ยืมและรับช่วงซื้อลดกับธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก รวมทั้งได้พิจารณาผ่อนผันเพิ่มวงเงินให้กู้ยืมและรับช่วงซื้อลดขึ้นจากเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้เป็นการชั่วคราวในระยะต้นปี 2519 ซึ่งเป็นระยะที่ตลาดการเงินอยู่ในภาวะตึงตัว¹

¹ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2519, กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิพร, 2520), หน้า 145.

ข. ขยายบริการด้านการให้กู้ยืมให้สะดวกยิ่งขึ้น โดยได้เปิดให้ธนาคารพาณิชย์ กู้ยืมทางสำนักงานสำรวจศักดิ์ตั้งแต่วันที่ 22 มีนาคม 2519 และได้ประกาศรับพันธบัตรเงินกู้เพื่อ การเคหะแห่งชาติและพันธบัตรผู้เช่าโทรศัพท์ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเป็นหลักทรัพย์ ที่อาจนำมาใช้วางประกันเงินกู้กับธนาคารได้

ค. ประกาศลดอัตราดอกเบี้ยมาตรฐานที่ธนาคารกิกจากการให้กู้ยืมแก่ธนาคาร พาณิชย์ลงจากร้อยละ 10 เป็นร้อยละ 9 ต่อปี โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 25 สิงหาคม 2519 เป็นต้นไป ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้ธนาคารพาณิชย์ขยายสินเชื่อแก่ภาคเอกชนมากขึ้น

การให้กู้ยืมแก่ธนาคารพาณิชย์ (รวมทั้งการรับช่วงซื้อลดตั๋ว) ในระหว่างปี 2519 มีรายละเอียดดังนี้¹

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ธนาคารต่าง ๆ รวม 39,020.9 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 8,230.9 บาท หรือร้อยละ 26.7 การให้กู้ยืมโดยมี พันธบัตรรัฐบาลและหลักทรัพย์ที่รัฐบาลค้ำประกันต้นเงินและคอกเบี้ยเป็นประกันเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.4 ส่วนใหญ่เป็นการให้กู้ในระยะไตรมาสแรก เนื่องจากธนาคารพาณิชย์มีฐานะการเงิน คิ่งตัว และการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินเพิ่มขึ้นร้อยละ 37.3 ประมาณร้อยละ 72 เป็นการ รับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก และร้อยละ 23 เป็นการรับช่วงซื้อลด ตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตามก็ดยกคองค้างของการให้ กู้ยืมเมื่อสิ้นปีกลับลดลง ทั้งนี้เนื่องจากในระหว่างปี ธนาคารพาณิชย์มีสภาพคล่องอยู่ในเกณฑ์สูง จึงได้ชำระคืนเงินกู้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นจำนวนมาก

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 145.

ตารางที่ 8

การเปรียบเทียบเงินให้กู้ยืมและรับช่วงซื้อลคปี 2518 และปี 2519

	2518	2519	(ล้านบาท) + เพิ่ม - ลด	ร้อยละ
1. การให้กู้ยืมโดยมีพันธบัตรรัฐบาลและหลักทรัพย์ที่รัฐบาลค้ำประกันคั่นเงินและคอกเบี้ยเป็นประกัน	14,199	16,245	+ 2,045.3	14.4
2. การรับช่วงซื้อลคตัวสัญญาใช้เงิน	16,590.1	22,775.7	+ 6,185.6	37.3
2.1 สินค้าออก	10,388.3	16,363.4	+ 5,975.1	57.5
2.2 การให้สินเชื่อโดยมีชาวเป็นประกัน ¹	-	24.1	+ 24.1	100.0
2.3 อุตสาหกรรม	4,411.4	5,228.4	+ 817.0	19.0
2.4 อุตสาหกรรมสิ่งทอ	630.2	485.8	- 144.4	23.0
2.5 การผลิตทางการเกษตร	590.0	530.5	- 59.5	10.1
2.6 การให้สินเชื่อโดยมีผลิตผลเกษตรเป็นประกัน	3.7	2.5	- 1.2	32.4
2.7 การจัดซื้อวัสดุทางการเกษตร	70.6	40.5	- 30.1	42.6
2.8 การเลี้ยงสัตว์	76.3	100.5	24.2	31.7
2.9 การนำปุ๋ยเข้า ²	419.6	-	- 419.6	100.0
รวมการให้กู้ยืมและรับช่วงซื้อลค	30,790.0	39,020.9	+ 8,230.9	26.7

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย "รายงานเศรษฐกิจและการเงินปี 2519, หน้า 146

¹ให้ความอนุเคราะห์เป็นกรณีพิเศษ เริ่มรับช่วงซื้อลคตั้งแต่ 2 มกราคม 2519 และสิ้นสุด 30 มิถุนายน 2519.

²ให้ความอนุเคราะห์เป็นกรณีพิเศษ เริ่มรับช่วงซื้อลคตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน 2517 และสิ้นสุด 30 มิถุนายน 2518.

การให้กู้ยืมโดยมีพันธบัตรรัฐบาลและหลักทรัพย์ที่รัฐบาลค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ยเป็นประกัน

ในปี 2519 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ กู้เงินรวมทั้งสิ้น 16,245.2 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 2,045.3 ล้านบาท หรือร้อยละ 14.4 เป็นการให้กู้โดยมีพันธบัตรเป็นประกันล่วงหน้าทั้งสิ้น และได้มีการชำระคืนเงินกู้รวม 18,496.2 ล้านบาท ทำให้ยอดเงินให้กู้คงค้างเมื่อสิ้นปี 2519 เหลือเพียง 145.0 ล้านบาท ต่ำกว่ายอดเงินให้กู้คงค้างเมื่อสิ้นปี 2518 จำนวน 2,251.0 ล้านบาท ทั้งนี้เนื่องจากในระยะตั้งแต่ไตรมาสที่สองจนถึงสิ้นปี ธนาคารพาณิชย์มีสภาพคล่องสูง จึงทำให้ชำระคืนเงินกู้เป็นจำนวนมาก

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9

จำนวนเงินที่ให้ธนาคารพาณิชย์กู้เงิน

หน่วย : ล้านบาท

<u>ปี</u>	<u>จำนวนเงิน</u>	<u>ยอดคงค้างสิ้นปี</u>
2502	156.9	0
2503	206.1	11.9
2504	204.3	19.7
2505	187.3	18.9
2506	327.6	27.0
2507	463.6	60.0
2508	1,672.9	70.0
2509	940.2	65.4
2510	2,778.4	30.0
2511	1,781.4	75.2
2512	3,687.8	112.3
2513	3,898.5	333.0
2514	4,827.4	307.6
2515	3,744.7	333.0
2516	8,633.1	1,435.4
2517	20,751.5	350.5
2518	14,199.9	2,396.0
2519	16,245.2	145.0

ที่มา : รายงานเอกสารภายในส่วนสินเชื่อและซื้อขายหลักทรัพย์

ตารางที่ 10

ยอดเงินใหญ่ยืมและรับช่วงซื้อลดคงค้าง ณ วันสิ้นปี 2518 และ 2519

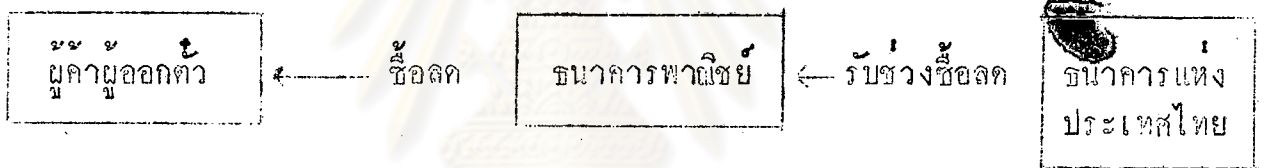
	2518	2519	เปลี่ยนแปลง
1. การใหญ่ยืม	2,396.0	145.0	- 2,251.0
2. การรับช่วงซื้อลด	5,315.7	5,691.2	- 375.5
2.1 สินค้าออก	3,255.4	3,652.9	+ 397.5
2.2 อุตสาหกรรม	1,250.1	1,465.2	+ 215.1
2.3 การผลิตทางการ เกษตร	508.9	485.0	- 23.9
2.4 อื่น ๆ	301.3	88.1	- 213.2
รวมการใหญ่ยืมและรับช่วงซื้อลด	7,711.7	5,836.2	- 1,875.5

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2519, หน้า 146.

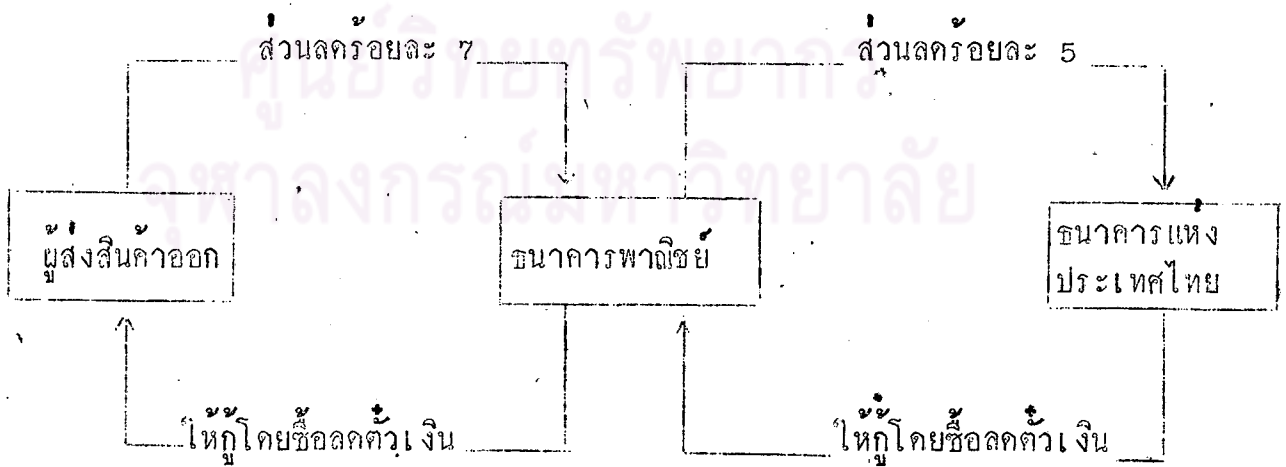
ปัจจุบันนี้ นอกจากธนาคารแห่งประเทศไทยจะให้ธนาคารพาณิชย์กู้เงินโดยมีหลักทรัพย์
 รัฐบาลเป็นประกันแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยยังได้ส่งเสริมกิจการบางประเภทโดยการรับ
 ขววงซื้อตั๋วสัญญาใช้เงิน ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้.-

- ก. การรับขวงซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก
- ข. การรับขวงซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินอันเนื่องมาจากผู้ประกอบการ
- ค. การรับขวงซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินอันเนื่องมาจากการผลิตทางการเกษตร

วิธีการรับขวงซื้อตั๋ว

ก. การรับขวงซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกระเบียบการรับช่วงซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินอันเกิดจากการส่งสินค้าออกใน พ.ศ. 2501 (ได้แก้ไขใหม่ในปี พ.ศ. 2514 และใช้จนถึงปัจจุบัน) โดยมีความมุ่งหมายว่าจะช่วยลดต้นทุนทางการเงินของสินค้าที่ส่งออกอันเกิดจากดอกเบี้ยเงินกู้ที่ผู้ส่งออกต้องกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ในขณะนั้นในอัตราที่สูง และช่วยให้ผู้ส่งออกมีเงินทุนเวียนซื้อสินค้าที่ขึ้น ระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก พ.ศ. 2514 มีดังนี้¹

1. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออกซึ่งออกเป็นเงินบาท ดังต่อไปนี้.-

- ก. เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่ผู้ส่งออกที่พึงเชื่อถือได้เป็นผู้ออก
- ข. เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการค้าอันสุจริต และออกตาม
  - 1) เลตเตอร์ออฟเครดิตเพิกถอนไม่ได้ที่เปิดมาเป็นค่าสินค้า
  - 2) สัญญาซื้อขายหรือคำสั่งซื้อสินค้าที่ได้รับจากผู้ส่งสินค้าในต่างประเทศ
  - 3) ตั๋วแลกเงินซึ่งเกิดจากการส่งสินค้าออกที่มีกำหนดเวลาชำระเงิน (Usance Export Bill) และธนาคารพาณิชย์ซื้อไว้เพื่อส่งไปเรียกเก็บเงินจากต่างประเทศ
  - 4) ใบรับฝากสินค้าหรือเอกสารซึ่งเป็นหลักฐานแสดงว่ามีสินค้าที่จะส่งออก เก็บรักษาไว้ในสถานที่เก็บรักษาสินค้าที่ธนาคารพาณิชย์ให้ความเชื่อถือ และธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

¹ระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการรับช่วงซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2514

ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 27 เมษายน 2515

ฉบับที่ 3 ลงวันที่ 19 พฤษภาคม 2515

ฉบับที่ 4 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2516

ฉบับที่ 5 ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2517

ตัวอย่างตั๋วสัญญาใช้เงิน

ตั๋วสัญญาใช้เงิน

เลขที่..... (สถานที่ออกตั๋ว)

วันที่.....

.....วัน จากวันที่ในตั๋วสัญญาใช้เงินนี้ (เรา).....

สัญญาจะจ่ายเงิน.....บาท (.....)

แก่.....ที่.....

(ธนาคารพาณิชย์ชื่อ.....)

คุณย์วิภาสรัพษากร.....
(ผู้ออกตั๋ว)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค. ตั๋วสัญญาใช้เงินถึงกำหนดใช้เงินไม่เกินวันที่ผู้ส่งออกจะได้รับชำระค่าสินค้า แต่จะต้องไม่เกิน 180 วัน นับแต่วันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลด ถ้ามีการออกตั๋วแลกเงินชนิดจ่ายเมื่อเห็นสั่งไปเรียกเก็บตามข้อ 1 ข. (2) หรือ (4) ให้ถือว่ามีการชำระเงินไม่เกิน 10 วัน นับแต่วันที่ออกตั๋วแลกเงิน สำหรับตั๋วแลกเงินชนิดมีกำหนดเวลา (Usance Export Bill) ให้ถือว่าได้มีการชำระเงินไม่เกิน 10 วัน นับแต่วันครบกำหนดชำระเงินตามตั๋วแลกเงิน

ง. เป็นตั๋วสัญญาใช้เงินที่ธนาคารพาณิชย์ได้ซื้อลดไว้ในอัตราส่วนลดไม่เกินกว่าอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด โดยไม่มีการเรียกประโยชน์อื่นใดเพิ่มเติม และจำนวนเงินตามตั๋วสัญญาใช้เงินนั้นต้องไม่สูงกว่าจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์ให้ผู้ออกตั๋วกู้ยืม และมีการสลักหลังของธนาคารพาณิชย์โอนตั๋วสัญญาใช้เงินให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย

2. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินตามข้อ 1. ในอัตราตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องอัตรารับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก ซึ่งมีผลบังคับอยู่ ณ วันที่รับช่วงซื้อลดเป็นจำนวนเงินไม่เกิน

- ก. ร้อยละ 80 ของจำนวนเงินตามเดคเตอร์ออฟเครดิต
- ข. ร้อยละ 70 ของจำนวนเงินตามสัญญาซื้อขายหรือคำสั่งซื้อสินค้า
- ค. ร้อยละ 90 ของจำนวนเงินตามตั๋วแลกเงิน
- ง. ร้อยละ 80 ของมูลค่าสินค้าในใบรับฝากสินค้าตามหลักฐานที่ธนาคารพาณิชย์ประเมิน

การคำนวณเงินตราต่างประเทศเทียบเป็นเงินบาทจะใช้อัตราแลกเปลี่ยน 20 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และ 48 บาทต่อ 1 ปอนด์สเตอร์ลิง ถ้าเป็นเงินสกุลอื่นคำนวณผ่านเงินสองสกุลที่กล่าวมานั้น

3. ในกรณีที่ผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินไม่ส่งสินค้าออกหรือส่งออกได้ไม่ถึงจำนวนตามที่ออกตั๋วสัญญาใช้เงินมาขายช่วงลดภายในกำหนดเวลาตามข้อ 4 ข. เว้นแต่ในกรณีที่มีสาเหตุเป็นความผิดของผู้ส่งออก ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคิดเบี้ยปรับสำหรับส่วนที่ไม่ได้ส่งออกตามอัตราที่ธนาคาร

แห่งประเทศไทยกำหนด และธนาคารพาณิชย์จะเรียกเก็บปรับนี้จากผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินได้ไม่เกินอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเรียกเก็บ

4. ธนาคารพาณิชย์ที่จะขายช่วงลคตั๋วสัญญาใช้เงินอันเกิดจากการส่งสินค้าออกแก่ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องปฏิบัติและยินยอมตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้.-

ก. ต้องขออนุมัติต่อธนาคารแห่งประเทศไทยใหญ่ที่ประสงค์จะออกตั๋วสัญญาใช้เงินตามระเบียบนี้เป็นผู้ส่งออกที่พึงเชื่อถือไว้ก่อน

ข. ต้องเป็นที่พอใจแล้วว่าตั๋วสัญญาใช้เงินนั้นเกิดจากการส่งสินค้าออกตามข้อ 1 และต้องรับรองว่าจะจัดให้ผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินส่งสินค้าออกไม่น้อยกว่าอัตราที่กำหนดไว้ในข้อ 2 ภายในกำหนดเวลาตามเลตเตอร์ออฟเครดิตหรือสัญญาซื้อขายหรือคำสั่งซื้อสินค้าภายในเวลาไม่เกินวันถึงกำหนดใช้เงินของตั๋วสัญญาใช้เงินในกรณีออกตั๋วสัญญาใช้เงินตามใบรับฝากสินค้า แลวแต่กรณี

ค. เมื่อผู้ส่งออกได้รับชำระราคาสินค้าไม่ว่าจะเต็มจำนวนหรือบางส่วนก่อนวันที่ตั๋วสัญญาใช้เงินถึงกำหนดใช้เงินก็ดี หรือกรณีที่ถือว่าได้มีการชำระเงินตามข้อ 1 .ค ก็ดี ธนาคารพาณิชย์จะต้องแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบโดยมิชักช้า และต้องชำระหนี้ตามตั๋วสัญญาใช้เงินทั้งหมดหรือบางส่วนตามส่วนสัดที่ได้รับประโยชน์ตามข้อ 2 แลวแต่กรณีให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย

การชำระหนี้ตามวรรคแรก ธนาคารแห่งประเทศไทยจะจ่ายส่วนลดสำหรับจำนวนเงินที่ชำระคืนนั้นให้แก่ธนาคารพาณิชย์ตามสัดส่วนในอัตราที่ได้รับช่วงซื้อลดไว้

ง. ต้องยอมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยหักบัญชีเงินฝากของธนาคารพาณิชย์เพื่อชำระหนี้ตามตั๋วสัญญาใช้เงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับช่วงซื้อลดไว้ รวมทั้งการชำระหนี้ตามข้อ 4.ค และเพื่อชำระค่าเบี้ยปรับตามข้อ 3.

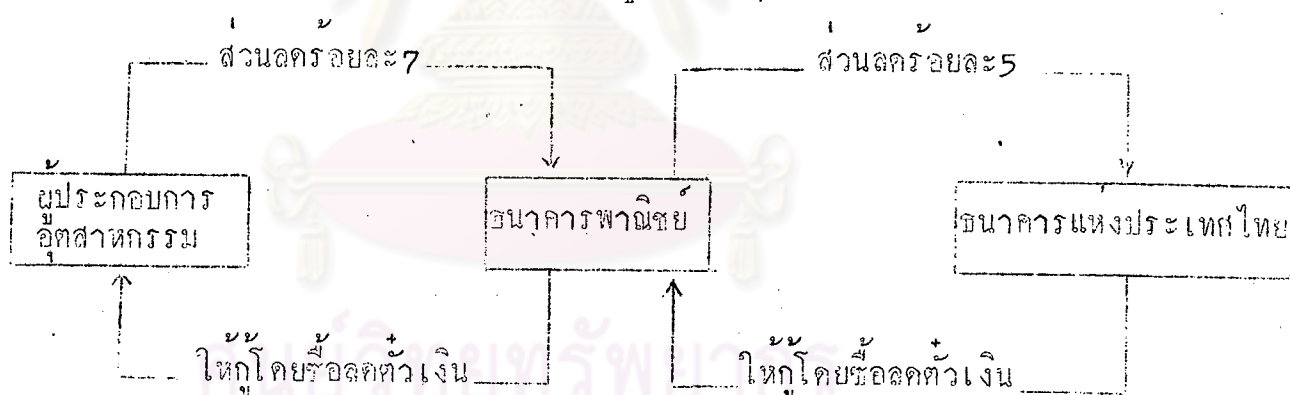
ในกรณีที่เงินในบัญชีเงินฝากของธนาคารพาณิชย์อาจมีจำนวนไม่พอหักใช้ตามตั๋วสัญญาใช้เงินที่กล่าวข้างต้น ธนาคารพาณิชย์ต้องยินยอมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยจัดการจำหน่าย

ทรัพย์สินอย่างอื่นของธนาคารพาณิชย์ที่มีอยู่ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ตามจำนวนที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นสมควรไต่ทันที เพื่อได้เงินมาใช้ตามคำสั่งสัญญาใช้เงิน

5. ธนาคารแห่งประเทศไทยสงวนสิทธิที่จะไม่รับช่วงซื้อคืนคำสั่งสัญญาใช้เงินหรือลดจำนวนเงินหรือวงเงินที่จะรับช่วงซื้อคืน โดยเฉพาะเมื่อมีกรณีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้.-

- ก. เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่าธนาคารพาณิชย์ที่จะขายวงลดคำสั่งสัญญาใช้เงินนั้นปฏิบัติไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505
- ข. ได้มีการจำหน่ายทรัพย์สินของธนาคารพาณิชย์ตามข้อ 4 ง.
- ค. เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่ามีความผิดปกติในทำนองที่ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของระเบียบนี้

ข. การรับช่วงซื้อคืนคำสั่งสัญญาใช้เงินอันเนื่องมาจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรม

ธนาคารแห่งประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมอันจะนำมาซึ่งความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงได้ให้บริการทางด้านนี้ตามระเบียบรับช่วงซื้อคืนคำสั่งสัญญาใช้เงินอันเนื่องจากการซื้อวัตถุดิบเพื่อการผลิตอุตสาหกรรมตั้งแต่ปี 2506 และในปี 2507 ก็ได้ประกาศใช้ระเบียบการรับช่วงซื้อคืนคำสั่งสัญญาใช้เงินอันเนื่องมาจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมโดยอนุญาตให้เงินให้แก่อุตสาหกรรมของตนไปจำหน่าย โดยมีวัตถุประสงค์จะส่งเสริมกิจการอุตสาหกรรมภายในประเทศให้มีเงินทุนหมุนเวียนในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

อันจะทำให้ลดต้นทุนการผลิตลงไปได้บ้าง ต่อมาได้ปรับปรุงแก้ไขวิธีการช่วยเหลือกิจการอุตสาหกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยประกาศใช้ระเบียบการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมขึ้นแทนเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2512 และเพื่อให้การอนุเคราะห์ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเป็นไปโดยกว้างขวางยิ่งขึ้นอันจะทำให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสามารถผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในราคาที่ต่ำ ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นควรที่จะแก้ไขระเบียบใหม่ลงวันที่ 31 มกราคม 2517 แทน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมและตัวสัญญาใช้เงินมีลักษณะดังต่อไปนี้คือ

ก. เป็นตัวสัญญาใช้เงินที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเป็นผู้ออก และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนั้นเป็นผู้ที่พึงเชื่อถือได้ และสมควรได้รับความอนุเคราะห์

ข. เป็นตัวสัญญาใช้เงินออกเป็นเงินบาทตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยมีจำนวนเงินแต่ละฉบับไม่ต่ำกว่า 30,000 บาท และกำหนดเวลาชำระไม่เกินที่มีความจำเป็นแต่ต้องไม่เกิน 120 วัน นับแต่วันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลด

ค. เป็นตัวสัญญาใช้เงินที่ออกภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมได้จ่ายเงินไปในการประกอบกิจการอุตสาหกรรม

ง. จำนวนเงินตามตัวสัญญาใช้เงินต้องไม่เกินจำนวนเงินที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมได้จ่ายไปในการประกอบกิจการอุตสาหกรรม หรือที่ไถ่กู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์เพื่อการดังกล่าว สิ้นสุดแล้วแต่จำนวนใดที่จะต่ำกว่า

จ. เป็นตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารพาณิชย์ได้ซื้อลดไว้ในอัตราส่วนลดที่ไม่เกินกว่าอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด โดยไม่เรียกประโยชน์อื่นใดเพิ่มเติม

ฉ. ธนาคารพาณิชย์ได้สกัดหลังโอนให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย

2. ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินตามข้อ 1. ในอัตรารับช่วงซื้อลดของธนาคารแห่งประเทศไทยในวันรับช่วงซื้อลด

3. ในการขอให้ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลด ธนาคารพาณิชย์จะต้องยื่นเอกสารและหลักฐานประกอบตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด
4. เมื่อธนาคารพาณิชย์ชำระเงินเต็มตามตั๋วสัญญาใช้เงินฉบับใดแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคืนตั๋วสัญญาใช้เงินฉบับนั้นให้แก่ธนาคารพาณิชย์
5. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดยอดเงินรวมที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแต่ละรายจะออกตั๋วสัญญาใช้เงินตามระเบียบนี้สำหรับรอบปีหนึ่ง ๆ โดยจะพิจารณาตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

- ก. อุตสาหกรรมหลัก^{1/} ไม่เกินร้อยละ 90 ของจำนวนเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาเห็นว่าจำเป็นจะต้องใช้ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมในรอบปีหนึ่ง ๆ
- ข. อุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบอันเป็นผลผลิตการเกษตรที่กำเนิดภายในประเทศ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของมูลค่าวัตถุดิบที่ใช้ทั้งสิ้น หรืออุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าเพื่อส่งเสริมการเกษตร ซึ่งใช้วัตถุดิบที่กำเนิดภายในประเทศไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของมูลค่าวัตถุดิบที่ใช้ทั้งสิ้น ไม่เกินร้อยละ 80 ของจำนวนเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาเห็นว่าจำเป็นจะต้องใช้ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมในรอบปีหนึ่ง ๆ
- ค. อุตสาหกรรมที่ผู้ประกอบการ เป็นผู้ส่งสินค้าที่ตนผลิตไปจำหน่ายต่างประเทศเป็นราคาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของมูลค่าการขายสินค้าทั้งสิ้น และไม่เกินร้อยละ 80 ของจำนวนเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาเห็นว่าจำเป็นจะต้องใช้ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมในรอบปีหนึ่ง ๆ
- ง. อุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบกำเนิดในประเทศไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของมูลค่าวัตถุดิบที่ใช้ทั้งสิ้น ไม่เกินร้อยละ 70 ของจำนวนเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาเห็นว่าจำเป็นจะต้องใช้ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมในรอบปีหนึ่ง ๆ

^{1/} หมายถึงอุตสาหกรรมสำคัญที่จำเป็นยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และผลผลิตทางอุตสาหกรรมนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องใช้ในการช่วยพัฒนากิจการอุตสาหกรรมอื่นโดยมีความเกี่ยวพันอย่างสำคัญในกรรมวิธีการผลิตของอุตสาหกรรมอื่นนั้น

6. สำหรับกิจการอุตสาหกรรมที่ลงทุนเป็นของชาวต่างประเทศหรือที่เป็นของผูที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างประเทศเกินกึ่งหนึ่ง และมีสินทรัพย์ทั้งสิ้นตั้งแต่ 30 ล้านบาทขึ้นไป และมีเงินกองทุนต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ยอดเงินรวมที่กำหนดตามเกณฑ์ในข้อ 5 ก็จะต้องลดลงตามส่วนของความแตกต่างระหว่างเงินกองทุนและสินทรัพย์ทั้งสิ้นนั้น

7. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้ประกอบการกิจการอุตสาหกรรมตามที่กล่าวในข้อ 5 และข้อ 6 เป็นระยะเวลาเท่าที่จำเป็นแต่ไม่เกิน 5 ปี หากพ้น 5 ปีแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยจะอนุเคราะห์เฉพาะรายที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่ามี ความจำเป็นจริง ๆ เท่านั้น

8. ธนาคารพาณิชย์ที่ประสงค์ขอให้ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อดักั่วสัญญาใช้เงินของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมรายใด จะต้องปฏิบัติและยินยอมตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

ก. ต้องแสดงหลักฐานให้เป็นที่พอใจธนาคารแห่งประเทศไทยก่อนว่า ผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินนั้นเป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่พึงเชื่อถือได้และสมควรได้รับความอนุเคราะห์ โดยจะต้องยื่นรายงานตามแบบของธนาคารแห่งประเทศไทย พร้อมทั้งหลักฐานทางการบัญชีและเอกสารอื่น ๆ ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด สำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่จะขอรับการอนุเคราะห์ภายในวงเงินไม่เกิน 500,000 บาท ธนาคารพาณิชย์จะส่งหลักฐานทางบัญชีภายหลังที่ได้รับการอนุเคราะห์แล้วก็ได้ แต่ต้องส่งภายในเวลา 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับความอนุเคราะห์จากธนาคารแห่งประเทศไทย

ข. ธนาคารพาณิชย์จะคงยินยอมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยหักบัญชีเงินฝากของตนเพื่อชำระหนี้ตามตั๋วสัญญาใช้เงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับช่วงซื้อดักั่วไว้ในกรณีที่มีเงินในบัญชีเงินฝากของธนาคารพาณิชย์มีจำนวนไม่พอหักชำระตามตั๋วสัญญาใช้เงิน ธนาคารพาณิชย์ผู้ขายช่วงดักั่วสัญญาใช้เงินต้องยินยอมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยจำหน่ายทรัพย์สินอย่างอื่นของตนอันมีอยู่ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยตามจำนวนเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นสมควรทันที เพื่อให้ได้เงินมาชำระหนี้ตามตั๋วสัญญาใช้เงินโดยแสดงเจตนายินยอมตามแบบหนังสือแสดงความยินยอม

ค. ธนาคารพาณิชย์ต้องพิจารณาให้เป็นที่พอใจก่อนว่า ตัวสัญญาใช้เงินที่จะเสนอขายวงลดแกธนาคารแห่งประเทศไทยนั้น เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมใดขายเงินเพื่อดำเนินการประกอบกิจการอุตสาหกรรมโดยสุจริต และจำนวนเงินตามตัวสัญญาใช้เงินไม่สูงกว่าที่จำเป็นในการประกอบธุรกิจโดยปกติของผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรม

9. ธนาคารแห่งประเทศไทยสงวนสิทธิ์ที่จะไม่รับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินหรือลดจำนวนเงินหรือวงเงินในกรณีต่อไปนี้

ก. เมื่อธนาคารพาณิชย์นั้นปฏิบัติไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505

ข. ใดมีการจำหน่ายทรัพย์สินตามข้อ 8 ข.

ค. มีพฤติกรรมในทำนองที่ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของระเบียบนี้

ค. การรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินเนื่องจากการผิดทางการเกษตร

ธนาคารแห่งประเทศไทยตระหนักดีว่าสินเชื่อเพื่อการเกษตรนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่น่าจะมีมานานแล้ว และธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะที่เป็นธนาคารกลางทำหน้าที่เป็นนายธนาคารของรัฐบาลและนายธนาคารของธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ควรจะมีส่วนช่วยเหลือในเรื่องนี้ได้มาก แต่เนื่องจากยังไม่มีวิธีการที่เหมาะสม ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้แต่ให้ความช่วยเหลือโดยทางอ้อมไปก่อน เช่น การรับช่วงซื้อลดตัวเงินเพื่อการส่งออก และเพื่อกิจการอุตสาหกรรม ต่อมาได้มีการแก้ไขพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 ขึ้นเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2510 ทำให้ประเภทธุรกิจที่ธนาคารแห่งประเทศไทยพึงประกอบได้เพิ่มขึ้น และทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรได้ด้วยการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการกสิกรรม การเลี้ยงสัตว์ การประมง การทำเหมืองแร่ การทำนาเกลือ หรือการสาวไหมอันสุจริต เป็นต้น

นโยบายสินเชื่อการเกษตร ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เริ่มงานพัฒนาสินเชื่อการเกษตรอย่างจริงจังในปี 2518 เมื่อรัฐบาลได้กำหนดเป็นนโยบายให้ธนาคารพาณิชย์อำนวยความสะดวกสินเชื่อการเกษตรในปี 2518 เพิ่มขึ้นจากปี 2517 จำนวนเงิน 3,500 ล้านบาท และมอบให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการให้ธนาคารพาณิชย์อำนวยความสะดวกสินเชื่อการเกษตรตามเป้าหมาย ซึ่งธนาคารพาณิชย์จะกระทำโดยสองลักษณะคือ ใหญ่โดยตรงแก่เกษตรกรและการนำเงินฝากที่ธนาคารเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อให้มีเงินทุนเพิ่มขึ้นสำหรับการขยายการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรต่อไป อัตราดอกเบี้ยของสินเชื่อเพื่อการเกษตรที่ธนาคารพาณิชย์ปล่อยโดยตรงส่วนใหญ่เป็นร้อยละ 12 ต่อปี

เมื่อได้มีการกำหนดเป้าหมายให้แต่ละธนาคารพาณิชย์แล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยก็มีการชักจูงผู้บริหารระดับสูงของธนาคารพาณิชย์มีความสนใจและเต็มใจที่จะขยายการให้สินเชื่อทางคานนี้ แทนที่จะมีความรู้สึกว่าถูกบีบบังคับ ดังนั้นจึงมีการเจรจาชักจูงกันหลายครั้ง ตลอดจนจัดให้มีการสัมมนาสินเชื่อการเกษตรในต้นปลายปี 2518 เพื่อชักจูงผู้บริหารระดับสูงของธนาคารพาณิชย์ได้มีความเข้าใจในเรื่องสินเชื่อการเกษตรให้มากขึ้น หลังจากนั้นในปี 2519 ก็ได้จัดการประชุมที่สาขาภาคเหนือและสาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อชักจูงเจ้าหน้าที่ธนาคารพาณิชย์ระดับสาขาให้มีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการให้สินเชื่อการเกษตรและหาช่องทางที่จะให้ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเกษตรฯ สถาบันเกษตรกรกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้มีการร่วมมือกันในทางที่จะเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น โดยธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ประสานงาน ผลก็คือ ธนาคารพาณิชย์ขยายสินเชื่อการเกษตรเป็นมูลค่า 3,904 ล้านบาท

สำหรับปี 2519 และปี 2520 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายสินเชื่อการเกษตรสำหรับธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น กล่าวคือ เป้าหมายสินเชื่อการเกษตรปี 2519 เป็นร้อยละ 7 ของยอดเงินฝากในปี 2518 คือเป็นเงิน 6,139 ล้านบาท ซึ่งธนาคารพาณิชย์ให้ความร่วมมือขยายสินเชื่อการเกษตรเป็นจำนวน 6,972 ล้านบาท และในปี 2520 เป้าหมายเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 9 ของยอดเงินฝากเมื่อสิ้นปี 2519 ซึ่งเป็นจำนวนสินเชื่อการเกษตรถึง

9,647 ล้านบาท สำหรับปีต่อ ๆ ไป ธนาคารพาณิชย์ก็จะต้องยังคงดำรงบทบาทในการอำนวยความสะดวก เชื้อการ เกษตรตามเป้าหมายที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะได้พิจารณากำหนดต่อไป นอกจากการกำหนดเป้าหมายสินเชื่อการ เกษตรสำหรับธนาคารพาณิชย์โดยคำนึงถึงความต้องการสินเชื่อของ เกษตรกรในแง่จำนวนเงินของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบและบางธนาคาร ผลกระทบกระเทือนต่อรายได้ รายจ่าย และกำไรขาดทุนของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบและบางธนาคาร ตลอดจนผลกระทบต่อการใหญ่แกภาคเศรษฐกิจอื่นแล้ว ธนาคารยังได้ตระหนักถึงความยุ่งยากซับซ้อนของการให้สินเชื่อการ เกษตรของสถาบันการเงินในการปฏิบัติ เช่น ค่าใช้จ่ายในการใหญ่สูง ความเสี่ยงสูงกว่าการใหญ่แกภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ ปัญหาการขาดหลักประกันในการใหญ่ ความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศด้วย ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้จัดตั้งกลุ่มพัฒนาสินเชื่อการ เกษตรขึ้นในธนาคาร ดำเนินการรับผิดชอบเรื่องสินเชื่อการ เกษตรโดยตรง และยังได้ถือเป็นภาระสำคัญที่จะต้องร่วมกับหน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้องสร้างสรรคปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาการ เกษตรอันได้แก่ การเก็บรักษาพืชผลการตลาดของผลิตภัณฑ์การ เกษตร โครงสร้างราคาสินค้าการ เกษตรให้มีระดับเป็นที่พอใจ การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นแก่การผลิตทางการ เกษตรให้พอเพียง

ในทางปฏิบัตินอกเหนือจากการติดตามการดำเนินงานด้านสินเชื่อการ เกษตรของธนาคารพาณิชย์กับธนาคาร เพื่อการ เกษตรฯ ประเมินผลและช่วยแก้ไขปัญหาคอขวดของต่าง ๆ ของธนาคารพาณิชย์และธนาคาร เกษตรพร้อมกันไปแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยยังได้ดำเนินการสำรวจแหล่งที่ธนาคารพาณิชย์จะสามารถขยายสินเชื่อการ เกษตรได้โดยดำฟังหรือร่วมกับธนาคาร เกษตรฯ และชักจูงให้ธนาคารพาณิชย์เข้าไปขยายสินเชื่อการ เกษตรในแหล่งนั้น ๆ หรือโครงการนั้น ๆ เช่น ในเขตชลประทานหนองหวาย ลำพะเพลิง ลำปาว และโครงการปลูกสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การประมงและการเลี้ยงสัตว์ในภาคใต้ เป็นต้น โดยแสวงหาแหล่งที่เหมาะสมทั้งในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน เพื่อเป็นช่องทางให้ธนาคารพาณิชย์สามารถขยายสินเชื่อการ เกษตรให้บรรลุเป้าหมายในแต่ละปีได้

ในการขยายสินเชื่อการเกษตร ธนาคารทางการเงินและประสิทธิภาพการดำเนินงานของบุคคล สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรรายบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญที่จะดึงดูดให้สถาบันการเงินให้ความสนใจให้กู้ยืม ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ร่วมมือกับธนาคารเพื่อการเกษตรฯ และกรมส่งเสริมสหกรณ์วิเคราะห์ฐานะการเงินและการดำเนินงานของบุคคล เริ่มจากสหกรณ์ก่อน เพื่อจัดลำดับขั้นและหาทางแก้ไขปัญหาค่าที่แตกต่างกันของแต่ละกลุ่มดังกล่าว รวมทั้งพิจารณาในด้านบทบาทของสถาบันการเงินในการให้กู้ยืมแก่แต่ละกลุ่มดังกล่าว หากการดำเนินงานก่อให้เกิดผลสำเร็จในการยกฐานะของสหกรณ์ซึ่งจะทำให้สะดวกขึ้นที่สถาบันการเงินจะเข้าไปให้กู้ยืมได้มากขึ้นโดยมีความเสี่ยงน้อยลง ธนาคารแห่งประเทศไทยก็จะได้ดำเนินการในลักษณะเดียวกับกลุ่มเกษตรกรต่อไป

ในการดำเนินนโยบายสินเชื่อการเกษตร จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างระบบความร่วมมือที่ถาวรระหว่างสถาบันการเงินใหญ่ เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร และหน่วยราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ดำเนินการประสานงาน 3 ฝ่ายดังกล่าว และจัดตั้งคณะกรรมการสินเชื่อการเกษตรขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ โดยเริ่มจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งขาดแคลนสินเชื่อการเกษตรมากที่สุด ซึ่งปรากฏว่าผลการดำเนินงานของคณะกรรมการสินเชื่อการเกษตรดังกล่าวก้าวหน้าไปควยดีพอสมควร ในขั้นต่อไปก็จะได้หาช่องทางที่จะโยงคณะกรรมการระดับจังหวัด เหล่านี้และที่จะเกิดขึ้นใหม่ เข้ากับระบบประสานงานระดับชาติ ซึ่งจะช่วยให้การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ และการปรับปรุงระบบวิธีการให้สินเชื่อการเกษตร เป็นไปอย่างรวดเร็วและสอดคล้องกันสมตามเจตนารมย์ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ด้านสินเชื่อการเกษตรนั้นได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว และเมื่อถึงสิ้นเดือนกันยายน 2520 ธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบได้ให้เงินกู้ยืมแก่เกษตรกร เป็นจำนวนเงิน 5,089 ล้านบาท (ใหญ่โดยตรง) และได้ใหญ่ผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 4,065 ล้านบาท รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 9,154 ล้านบาท ซึ่งสูงกว่าเมื่อเดือนกันยายนปี 2519 เป็นจำนวนถึง 3,132 ล้านบาท หรือร้อยละ 52 คาดว่าภายในสิ้นปีนี้ธนาคารพาณิชย์จะสามารถขยายสินเชื่อ

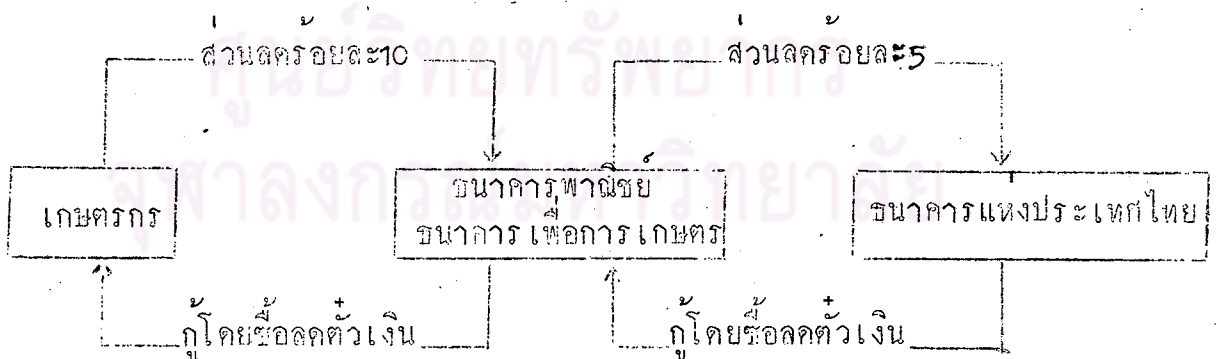
การเกษตรได้รวมเป้าหมาย 9,647 ล้านบาท ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้สำหรับปี 2520 1/

ในขณะเดียวกันธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้เลือกอำนวยให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและธนาคารพาณิชย์สามารถขยายสินเชื่อแก่เกษตรกรเพิ่มขึ้น โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ธนาคารเพื่อการเกษตรฯ ภายในวงเงิน 1,550 ล้านบาท และแก่ธนาคารพาณิชย์ในวงเงิน 410 ล้านบาท

ในปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรอยู่ 4 ประเภทด้วยกันคือ

1. การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการผลิตทางการเกษตร
2. การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการให้สินเชื่อโดยมีผลิตภัณฑ์เกษตรเป็นประกัน
3. การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการเลี้ยงสัตว์
4. การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการจัดซื้อวัสดุการเกษตร

1. การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการผลิตทางการเกษตร

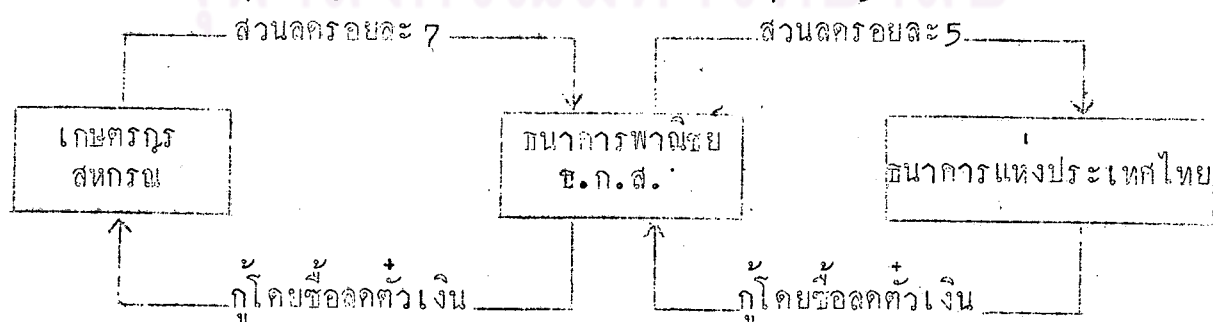
1 หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ประจำวันที่ 18 ตุลาคม 2520 หน้า 1 ,
 "ธนาคารชาติเร่งรัดให้ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อออกสู่ชนบทเพิ่มขึ้น"

การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรด้วยการรับช่วงซื้อผลผลิตพืชไร่
เงินที่เกิดจากการผลิตทางการเกษตรนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะให้
เกษตรกรรายย่อยและปานกลางได้มีเงินทุนที่เสียดอกเบี้ยในอัตราต่ำไปใช้ในการผลิตทางการ
เกษตร อันได้แก่ค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย เมล็ดพันธุ์พืช ค่าจ้างไถ ยวป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
 เป็นต้น การให้ความช่วยเหลือทางการเงินดังกล่าวธนาคารแห่งประเทศไทยได้กระทำโดย
ทำความตกลงในอันที่จะรับช่วงซื้อผลผลิตพืชไร่เงินที่เกิดจากการผลิตทางการเกษตรกับธนาคาร
ต่าง ๆ ที่ดำเนินงานอำนวยสินเชื่อเพื่อการเกษตรอยู่ในขณะนี้ และธนาคารเหล่านั้นมีความประ
สงค์ที่จะขอรับอนุเคราะห์จากธนาคารแห่งประเทศไทย สาละสำคัญที่ถูกลงกำหนดขึ้นในความตก
ลงกล่าวสรุปไว้ว่า "หวังผลในอันที่จะให้ความช่วยเหลือทางการเงินที่เสียดอกเบี้ยต่ำถึงมือ
เกษตรกรแท้จริง เป็นจุดใหญ่ โดยระบุมารธนาคารที่ได้อรับอนุเคราะห์จากธนาคารแห่งประเทศไทย
จะคิดดอกเบี้ยเงินกู้จากเกษตรกรในอัตราดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ 10 ต่อปี

นับตั้งแต่ปี 2511 อันเป็นปีแรกที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เข้ามามีบทบาทใน
การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้
พ.ศ. 2519 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้นำความตกลงในการที่จะรับช่วงซื้อผลผลิตพืชไร่
เงินที่เกิดจากการผลิตทางการเกษตรจากธนาคารต่าง ๆ ภายในวงเงิน 756.1 ล้านบาท
และเป็นเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรตั้งแต่นั้นเป็นจำนวน
ทั้งสิ้นกว่า 1,900 ล้านบาท

2. การรับช่วงซื้อผลผลิตพืชไร่เงินที่เกิดจากการให้สินเชื่อโดยมีผลผลิตเกษตร เป็นประกัน

เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรเนื่องจากการผลิตทางการเกษตร
ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ขยายการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรออกไปจนถึง
ระยะการขายผลิตภัณฑ์ของเกษตรกร โดยได้ออกระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการ
รับช่วงซื้อค้ำสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการให้สินเชื่อโดยมีผลิตภัณฑ์เกษตรเป็นประกันเมื่อปี 2515
การให้ความช่วยเหลือทางการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยตามระเบียบการดังกล่าว
มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยพยุงราคาค่าผลิตภัณฑ์เกษตรในช่วงต้นฤดูการเก็บเกี่ยวซึ่งมักจะปรากฏอยู่
เสมอว่า ราคาค่าผลิตภัณฑ์เกษตรตกต่ำและเกษตรกรตกอยู่ในภาวะจำยอมต้องขายผลิตภัณฑ์ การ
ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรของธนาคารแห่งประเทศไทยในช่วงนี้จะช่วยให้
เกษตรกรมีเงินสำหรับชำระเงินกู้เพื่อการผลิตและมีเงินสำหรับใช้จ่ายในครอบครัวโดยยังไม่
ต้องขายผลิตภัณฑ์เกษตรของตน ทำให้เกษตรกรสามารถลดการขายผลิตภัณฑ์ของตนออกไปได้จน
กว่าจะขายผลิตภัณฑ์ได้ในราคาที่ยังพอใจ

ค้ำสัญญาใช้เงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อค้ำสัญญาใช้เงินนี้จะ
ต้องเป็นค้ำสัญญาใช้เงินที่สหกรณ์ซึ่งได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511
หรือกลุ่มเกษตรกรซึ่งธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้
ความเชื่อหรือเป็นผู้ออกเนื่องในการที่ธนาคารให้สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรนั้นกู้ยืม โดยให้ผลิต
ผลิตภัณฑ์ของเกษตรกรเป็นหลักประกัน และการกู้ยืมเงินดังกล่าวธนาคารจะคิดดอกเบี้ยจาก
สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรได้ในอัตราไม่เกินร้อยละ 7 ต่อปี

3. การรับช่วงซื้อค้ำสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการเลี้ยงสัตว์

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกระเบียบการรับช่วงซื้อค้ำสัญญาใช้เงินที่เกิด
จากการเลี้ยงสัตว์เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2517 แก้ไขเพิ่มเติมใหม่เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2517
โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำการฟาร์มเลี้ยงสัตว์แบบการค้า ให้มีเงินทุน
หมุนเวียนที่เสียดอกเบี้ยในอัตราต่ำไปใช้จ่ายในกิจการฟาร์มอันจะเป็นการช่วยให้เกษตรกร
สามารถพัฒนารูปแบบการผลิตทางการเกษตรให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ผู้เลี้ยงสัตว์ที่ประสงค์จะขอรับการ

ช่วยเหลือทางการเงินตามระเบียบการนี้ต้องยื่นคำขอรับการช่วยเหลือตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ผ่านธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดวงเงินสูงสุดที่จะรับช่วงซื้อคอกตัวสัญญาใช้เงินจากผู้เลี้ยงสัตว์ไม่เกินร้อยละ 90 ของจำนวนเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่าจำเป็นที่จะต้องไว้ในกิจการฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ผู้เลี้ยงสัตว์ซึ่งได้รับความช่วยเหลือตามระเบียบการนี้จะเสียดอกเบี้ยในอัตราไม่เกินร้อยละ 7 ต่อปี

นับตั้งแต่ปี 2517 ถึงสิ้นปี 2518 มีผู้เลี้ยงสัตว์แบบการค้าได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นเงินทั้งสิ้นกว่า 120 ล้านบาท

4. การรับช่วงซื้อคอกตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการจัดซื้อวัสดุการเกษตร

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ตระหนักดีว่าสหกรณ์การเกษตร (สหกรณ์ที่ประกอบด้วยการรวมตัวกันทั้งหมดเป็นเกษตรกรและได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์กับรวมความถึงสหกรณ์ดังกล่าวที่ใดรวมกันเป็นชุมนุมสหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์) และกลุ่มเกษตรกร (เกษตรกรซึ่งรวมกันเป็นกลุ่มโดยมีกฎหมายรับรองให้เป็นนิติบุคคลและมีวัตถุประสงค์ดำเนินการทางธุรกิจเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพของเกษตรกร) เป็นสถาบันที่สำคัญยิ่งในการรวมกิจกรรมของเกษตรกร ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันดังกล่าวด้วยการให้ความช่วยเหลือทางการเงินที่เสียดอกเบี้ยในอัตรากอเบี้ยงตัว สหกรณ์การเกษตรหรือกลุ่มเกษตรกรซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากธนาคารแห่งประเทศไทยจะเสียดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ 7 ต่อปี

ด้วยเจตจำนงดังกล่าวเมื่อเดือนตุลาคม 2517 ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ทำความตกลงกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในการรับช่วงซื้อคอกตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการจัดซื้อวัสดุการเกษตรของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรภายในวงเงิน 80 ล้านบาท และนับตั้งแต่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน

ด้วยวิธีการดังกล่าว เป็นต้นมา มีสหกรณ์การ เกษตรและกลุ่มเกษตรกรได้รับอนุเคราะห์เป็น จำนวนเงินทั้งสิ้นกว่า 70 ล้านบาท

หลักเกณฑ์การให้ความอนุเคราะห์ตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยมีดังนี้

1. เป็นตัวสัญญาที่เกษตรกร (กลุ่มเกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์) เป็นผู้ออก
2. จำนวนเงินตามตัวสัญญาใช้เงินแต่ละฉบับไม่ต่ำกว่า 10,000 บาท
3. วันครบกำหนดของตัวสัญญาใช้เงินไม่เกิน 12 เดือนกรณีที่เกิดจากการผลิตทางการ เกษตรและการจัดซื้อวัสดุการ เกษตร 180 วันกรณีตัวที่มีผลิตเกษตรเป็นประกัน และสำหรับตัวเลี้ยงสัตว์ก็ให้ระยะเวลาแล้วแต่สภาพของสัตว์และปริมาณของสัตว์
4. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อดิวไว้เป็นจำนวนเงินไม่เกิน ร้อยละ 90 ของจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์และธนาคารเพื่อการ เกษตรฯ ใหญ่ออกตัวกู้ยืม

ปัญหาและอุปสรรคในการให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและการ เกษตร และทางแก้ไข

ทางด้านการรับช่วงซื้อดิวตัวสัญญาใช้เงินของธนาคารแห่งประเทศไทยนั้น ซึ่ง ยังมีปัญหาอยู่บางในด้านการให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและการ เกษตร ตลอดจนการเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญพอจะพิจารณาได้ดังนี้

ก. การรับช่วงซื้อดิวตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบการอุตสาหกรรม

ผู้ได้รับความอนุเคราะห์ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นครปฐม ซึ่งมีปัญหาน้อยแต่จำนวนผู้ได้รับการอนุเคราะห์มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ประกอบการอุตสาหกรรมทั้งสิ้น เนื่องจาก

1. กิจกรรมอุตสาหกรรมขาดหลักประกัน
2. ธนาคารพาณิชย์ไม่ช่วยแนะนำ นอกจากลูกค้าที่จริงจัง ๆ หรือมีความรู้ แทนที่ชวนขายให้ธนาคารพาณิชย์แล้วคำขอมายังธนาคารแห่งประเทศไทย ทางแก้ไขก็คือ ต้องขอความร่วมมือธนาคารพาณิชย์ให้ช่วยหาหรือแนะนำ

3. การที่พระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ถือว่า การใหญ่ยืมที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมเป็นสินทรัพย์เสี่ยง ทำให้ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถขยายวงเงินกู้ยืมได้มากนัก จึงพยายามใช้เงินของตนเองในการใหญ่ยืม เพราะยังได้รับผลตอบแทนเต็มเม็ดเต็มหน่วยในอัตราที่พอใจ ธนาคารพาณิชย์จึงไม่ประสงค์จะใหญ่ยืมโดยวิธีรับช่วงหรือลดค่าสัญญาใช้เงิน เพราะถ้าถือว่าการใหญ่ยืมโดยวิธีรับช่วงหรือลดค่าเป็นสินทรัพย์เสี่ยง จะทำให้วงเงินกู้ยืมลดน้อยลงและทำให้ดอกเบี้ยที่จะได้รับลดน้อยลงด้วย

ทางแก้ไขคือ ธนาคารแห่งประเทศไทยควรพิจารณาอนุมัติว่าการใหญ่ยืมโดยวิธีรับช่วงหรือลดค่าสัญญาใช้เงินของธนาคารพาณิชย์ไม่ถือเป็นสินทรัพย์เสี่ยง

สำหรับการรับช่วงหรือลดค่าสัญญาใช้เงินที่ตั้งอยู่ใน เขตต่างจังหวัดที่มีปัญหามากขึ้นดังนี้

1. เกี่ยวกับทางคานบัญชี ผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมที่อยู่ใน เขตต่างจังหวัดไม่มีการจ้างพนักงานมาทำบัญชี แต่จะจ้างบุคคลภายนอกทำและเป็นบัญชีชุดที่ไม่ตรงกับความจริง บางรายไม่มีการทำบัญชีเลย แต่ตามระเบียบอุตสาหกรรมจำเป็นต้องเรียกบัญชีจากผู้ประกอบอุตสาหกรรม ทำให้พวกเขาไม่ยอมติดต่อบริการอนุเคราะห์ โดยยอมถูกจากแหล่งอื่นและเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่า

ทางแก้ไขก็คือ ควรพิจารณาอนุมัติให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดเล็กหรือที่อยู่ใน เขตต่างจังหวัดที่บริการอนุเคราะห์วงเงินไม่เกิน 500,000 บาทไม่ต้องส่งงบการเงินมาให้พิจารณา โดยถือว่าวงเงินต่ำและธนาคารพาณิชย์เป็นมูลค่าประกันอยู่แล้ว

2. ในคานการปล่อยสินเชื่อของผู้จัดการสาขาธนาคารพาณิชย์ โดยผู้จัดการสาขาของธนาคารพาณิชย์ใน เขตต่างจังหวัดมีอำนาจในการปล่อยสินเชื่ออยู่ในวงเงินที่ต่ำมาก โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระหว่าง 100,000 - 300,000 บาท ทำให้พวกเขาไม่สนใจ เนื่องจากได้วงเงินน้อยและยังต้องส่งหลักฐานทางบัญชีให้ด้วย ถ้าต้องการวงเงินสูงก็จะต้องส่งมาให้สำนักงานใหญ่พิจารณาซึ่งใช้เวลานานและไม่ได้รับความสะดวก

2. การที่ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่ยอมให้สินเชื่อก่อเพื่อการผลิตทางการเกษตร ซึ่งธนาคารพาณิชย์นำตัวมาขายช่วงลดเป็นส่วนหนึ่งของจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์ต้องขายสินเชื่อก่อการเกษตร โดยที่ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถจะเอาตัวสัญญาใช้เงินที่รับช่วงซื้อลดนี้มาคิดเป็นวงเงินที่ธนาคารพาณิชย์จะขายสินเชื่อก่อการเกษตรได้ จึงทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องถือตัวสัญญาใช้เงินที่รับซื้อจากยูโบริกการธนาคารตัวเอง แทนที่จะมาขายลดให้ธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อให้ยอดการให้สินเชื่อก่อการเกษตรถึงระดับที่กำหนด เพราะถ้าเอาตัวมาขายลดให้ธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว ก็ไม่สามารถนำตัวสัญญาใช้เงินที่รับช่วงซื้อลดนี้มาคิดเป็นการให้สินเชื่อก่อการเกษตร

ทางแก้ไขก็คือ ควรยอมให้สินเชื่อก่อเพื่อการผลิตทางการเกษตร ซึ่งธนาคารพาณิชย์นำตัวมาขายช่วงลดเป็นส่วนหนึ่งของจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์ต้องขายสินเชื่อก่อการเกษตรให้ได้ตามที่รัฐกำหนด จริงอยู่การผ่อนปรนเช่นนี้ ก็เท่ากับว่าธนาคารพาณิชย์มิได้ใช้เงินของตัวเองทั้งหมดก็ตาม แต่สิ่งที่ควรจะได้จากการยอมรับก็คือ การจูงใจให้ธนาคารพาณิชย์ขยายการให้สินเชื่อก่อเพื่อการผลิตทางการเกษตรมากขึ้นเท่าที่ก้ำกั้วคนจะอำนวย ภายใต้ข้อกำหนดของธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งพอจะทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่า เรายึดเหนี่ยวได้ไปสู่เกษตรกรรมในท้องถิ่นอย่างแท้จริง (แทนที่ธนาคารพาณิชย์จะเผลอขายแบบยลให้เครดิตแก่บุคคลอื่นซึ่งแอบแฝงมาในรูปของเกษตรกรรม เพื่อให้การอำนวยความสะดวกเป็นไปตามที่รัฐกำหนด) และขอเท็จจริงอีกอย่างหนึ่งก็คือการให้สินเชื่อก่อเพื่อการผลิตทางการเกษตร เมื่อธนาคารพาณิชย์ได้เริ่มลงมือแท้จริงแล้ว ยอมยากจะหย่อนอยู่กับที่ได้ การที่ธนาคารแห่งประเทศไทยยอมให้สินเชื่อก่อเพื่อการผลิตทางการเกษตร ซึ่งธนาคารพาณิชย์นำตัวมาขายช่วงลดเป็นส่วนหนึ่งของจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์ต้องขายสินเชื่อก่อการเกษตรให้ได้ตามที่รัฐกำหนด จะเป็นการสร้างจุดเริ่มต้นให้ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ อำนวยสินเชื่อก่อเพื่อการผลิตทางการเกษตรแท้จริง อันจะก่อให้เกิด Momentum ในการขยายสินเชื่อก่อคานนี้ให้มากขึ้น

ก. การรับช่วงซื้อคืนตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการให้สินเชื่อโดยมีผลผลิตเกษตร

เป็นประกัน

การที่ธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารเพื่อการเกษตรฯ จะอำนวยสินเชื่อประเภทนี้
ได้จะต้องมีสถานที่ในท้องถิ่นสำหรับใช้เก็บรักษาพืชผลที่ใช้เป็นประกัน เครดิตอย่างเพียงพอ
ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากเปลี่ยนแปลงมาก ทั้งในด้านการเงินลงทุนและด้านกำลังคนที่จะต้องใช้ในการ
เก็บรักษา

ทางแก้ไขก็คือ รัฐบาลควรจะจัดให้มีสถานที่เก็บรักษาพืชผลในท้องถิ่นเพื่อ
ธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารเพื่อการเกษตรฯ จะได้ใช้เป็นสถานที่ในการเก็บรักษาพืชผล
ที่เกษตรกรในประกันเครดิตได้ (การแก้ปัญหาเรื่องสถานที่เก็บรักษาพืชผลดังเช่นที่ธนาคาร
เพื่อการเกษตรปฏิบัติโดยการให้เกษตรกรกู้เงินในระยะปานกลางไปสร้างยุ้งฉางเอง แล้ว
ธนาคารเพื่อการเกษตรฯ เขาเป็นสถานที่เก็บรักษาพืชผลไม่อาจขยายตัวออกไปได้กว้างขวาง
เพราะขาดของค้ำประกันหนึ่ง และอีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ เกษตรกรมีภาระใน
หนี้สินเพิ่มขึ้น)

ง. การรับช่วงซื้อคืนตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการจัดซื้อวัสดุเกษตร

ปัญหาคือ กลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตรผู้ได้รับการอนุเคราะห์ให้
เป็นองค์กรที่จัดหาธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารเพื่อการเกษตรฯ จะได้เป็นสื่อในการขยายสินเชื่อ
แก่เกษตรกรผู้ซื้อวัสดุเกษตร แต่องค์กรดังกล่าวขาดคนจัดการที่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้การ
ช่วยเหลือทางการเงินไม่ขยายตัวออกไปมากนัก

ทางแก้ไขก็คือ ควรมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่กลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ให้มี
ประสิทธิภาพ โดยให้ธนาคารพาณิชย์และธนาคารเพื่อการเกษตรฯ แนะนำ

จ. การรับช่วงข้อตกลงตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการเลี้ยงสัตว์

ปัญหามีอยู่ว่า ผู้เลี้ยงสัตว์สวนใหญ่อยู่ทางจังหวัดทำให้ไม่ทราบถึงการให้ความอนุเคราะห์ของธนาคารแห่งประเทศไทย และผู้จัดการสาขาธนาคารพาณิชย์ในต่างจังหวัดขาดความกระตือรือร้นในการที่จะช่วยเหลือผู้เลี้ยงสัตว์ให้ได้รับความอนุเคราะห์จากธนาคารแห่งประเทศไทย และก็มีอยู่ไม่น้อยที่ยังไม่ทราบถึงการให้ความอนุเคราะห์ของธนาคารแห่งประเทศไทย

ทางแก้ไขก็คือ ควรทำเอกสารเผยแพร่การให้ความอนุเคราะห์ของธนาคารแห่งประเทศไทยให้กระจายทั่วไปตามทุกสาขาของธนาคารพาณิชย์ นอกจากนี้ยังควรจะจัดให้มีการฝึกอบรมระดับผู้จัดการสาขาต่างจังหวัด เพราะไม่เพียงแต่จะช่วยทำให้การให้ความอนุเคราะห์ของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นที่ทราบกันดีในหมู่ผู้จัดการ เท่านั้น แล้วยังอาจจะได้ผลในการกระตุ้นเตือนให้เขาสำนึกถึงความจำเป็นที่ธนาคารจำต้องเข้าไปมีบทบาทในภาคเกษตรกรรมมากขึ้นกว่าเดิม

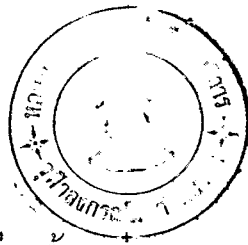
เท่าที่กล่าวมาข้างต้นนี้ เป็นกรณีปกติทั่วไปที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เข้าไปร่วมมือบทบาทและดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อการเกษตร ทั้งโดยการสร้างสิ่งจูงใจ และโดยการ เกื้อหนุนต่อระบบสินเชื่อการเกษตรด้วยดี ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ที่แท้จริงคือ เพื่อที่จะทำให้เกษตรกรทั้งหลายมีโอกาสได้รับสินเชื่อสำหรับนำไปใช้จ่ายในการผลิตทางการเกษตรได้มากยิ่งขึ้น และอย่างพอเพียงในอนาคตอันใกล้ ธนาคารแห่งประเทศไทยตระหนักคืออยู่เสมอว่า เศรษฐกิจของประเทศไทยจะเจริญมั่นคงอยู่ได้ก็ด้วยเกษตรกรรมเป็นพื้นฐาน และในการที่จะเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้ได้มากขึ้นนั้น จำเป็นที่จะต้องเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้นโดยใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น เมล็ดพันธุ์ใหม่ ปุ๋ยเคมี การชลประทานและอื่น ๆ นำมาใช้ในการผลิตทางการเกษตร

ตารางที่ 11

เงินกู้และเงินให้กู้ยืมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ปี	เงินกู้ให้เกษตรกร กรโดยตรง	เงินกู้ยืม		
		รัฐบาล	ขายตั๋วแลก ธปท.	ธนาคารพาณิชย์
1968	690.5	37.7	65.8	23.2
1969	999.0	29.1	130.0	120.0
1970	1,208.7	21.1	129.7	98.7
1971	1,439.5	16.3	-	-
1972	1,736.8	11.2	184.7	-
1973	1,952.1	47.9	256.8	9.0
1974	2,650.7	220.0	420.3	200.8
1975	4,714.8	189.3	515.5	1,670.8
1976	6,778.4	275.9	981.1	3,160.7
กันยายน 1977	7,960.1	288.1	1,018.2	4,065.7

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย "รายงานเศรษฐกิจรายเดือน พฤศจิกายน 2520."

ทั้งหมดที่กล่าวแล้วเป็นการรับช่วงข้อตกลงตัวสัญญาใช้เงินเป็นการถาวร แก่มีตัว
2 ชนิดที่รับช่วงชั่วคราวเฉพาะเมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น คือ

1. การรับช่วงข้อตกลงตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสิ่งทอ

เหตุผลที่ช่วยเพราะผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสิ่งทอประสบปัญหาทางการเงิน
ตลาดไม่สามารถส่งไปขายต่างประเทศได้ เพราะตลาดต่างประเทศอืดตัวและมีการแข่งขัน
กับเกาหลี ไต้หวัน ฯลฯ มาก ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศซบเซา อำนาจ
ซื้อของประชาชนตกต่ำ ค่าครองชีพสูงขึ้นมาก ถ้าหากไม่ช่วยเหลือผู้ประกอบการสิ่งทออาจ
ต้องล้มเลิก จึงต้องช่วยเหลือให้ออกตัวชั่วคราวทุกปีและเคมีภัณฑ์นำเข้าจากต่างประเทศมาขาย
ช่วงลดได้ในกรณีพิเศษ

2. การรับช่วงข้อตกลงตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการนำเข้า (ปุ๋ย)

เหตุผลที่ช่วยเพราะเกิดปัญหาปุ๋ยขาดแคลนเมื่อปี 2517 และราคาสูงมาก
เป็นที่เดือดร้อนแก่เกษตรกรมาก ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงจำเป็นต้องช่วยเหลือผู้นำปุ๋ย
เข้าเพื่อช่วยให้มีปุ๋ยใช้ภายในประเทศ

ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยเลิกให้ความอนุเคราะห์ทั้ง 2 กรณีดังกล่าว
ข้างตน เพราะไม่มีความจำเป็นตามที่กล่าวแล้ว

การพัฒนาการให้สินเชื่อโดยสถาบันการเงินอื่น ๆ

นอกจากธนาคารพาณิชย์และธนาคารเพื่อการเกษตรฯ แล้ว ยังมีสถาบันการเงิน
อื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการอุตสาหกรรม รวมทั้งเป็นแหล่งระดมเงิน
ทุนและการกระจายสินเชื่อบริษัท ซึ่งอยู่ในความควบคุมดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทยอย่างใกล้ชิด
ชนิดที่สำคัญ เช่น บริษัทเงินทุน นอกจากนี้ยังมีบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ซึ่งทำหน้าที่ให้สินเชื่อทางคานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ส่วนหนึ่งของเงินระยะสั้นนั้น บริษัท ฯ ได้นำตัวสัญญาใช้เงินมาขายลดที่ธนาคารแห่งประเทศไทยด้วย โดยที่ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงรอดคในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี และบริษัทฯ คิดส่วนลดจากลูกค้าในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7 ต่อปี

บริษัทเงินทุน

สำหรับบริษัทเงินทุนในประเทศไทยนั้น โดยทั่วไปได้แก่ บริษัทจำกัดที่ประกอบธุรกิจการกู้ยืมเงินในแนวที่คล้ายคลึงกับธนาคาร ส่วนใหญ่บริษัทเงินทุนของประเทศไทยตั้งขึ้นมาเพื่อประกอบธุรกิจทางคานการใหญ่ให้แก่ธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรม บริษัทเงินทุนแห่งแรกในประเทศไทยได้ก่อตั้งขึ้นในปี 2504 มีชื่อว่า "บริษัทบางกอกอินเวสต์เมนต์ จำกัด (Bangkok Investment Company Limited)

ลักษณะทั่วไปของบริษัทเงินทุนของประเทศไทยมีลักษณะเป็นบริษัทจำกัดที่ประกอบธุรกิจในการระดมเงินทุน โดยการกู้ยืมจากประชาชนเป็นส่วนใหญ่ ด้วยวิธีการขายตัวสัญญาใช้เงินแก่ประชาชนและธุรกิจ (ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการกระทำที่ขัดกับพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2505) เงินทุนที่ระดมมานี้จะปล่อยออกไปเป็นเงินกู้ยืมในรูปต่าง ๆ กัน ดังนั้นจึงแบ่งประเภทของธุรกิจเงินทุนออกเป็น 4 ประเภท^{1/}

1. กิจการเงินทุนเพื่อการพาณิชย์ ได้แก่การประกอบกิจการจัดหาเงินทุนจากประชาชนและให้กู้ยืมเงินระยะสั้น รวมทั้งการเป็นผู้รับรอง ผู้รับอาวัล หรือผู้สอดเขาแก่หน้าในตั๋วเงินเป็นการค้าปกติ

^{1/} ประกาศกระทรวงการคลัง, "เรื่องกำหนดกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 (7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58."

2. กิจการเงินทุนเพื่อการพัฒนา ได้แก่การประกอบกิจการจัดหาเงินทุนจากประชาชนและใหญ่มีเงินในระยะปานกลาง หรือระยะยาวแก่กิจการอุตสาหกรรม เกษตรกรรม หรือพาณิชยกรรม เป็นการคาบคัต

3. กิจการเงินทุนเพื่อการจัดหาและกระจายบริโศ ได้แก่การประกอบกิจการจัดหาเงินทุนจากประชาชนและทำการคังตอไปนี้ เป็นการคาบคัต เช่น

ก. ใหญ่มีเงินเพื่อให้ใช้เกี่ยวกับกาจัดหาสินค้ โดยชำระราคาเป็นงวด ๆ หรือโดยให้เช่าซื้อ

ข. ใหญ่มีแก่ประชาชนเพื่อให้ใช้ในการซื้อสินค้จากกิจการที่มิใช่ของตนเอง

ค. รับโอนโดยมีคาคอบแทนซึ่งสิทธิเรียกร้องที่เกิดจากการจัดหาสินค้

4. กิจการเงินทุนเพื่อการค้า ได้แก่ การประกอบกิจการจัดหาเงินทุนจากประชาชน และใหญ่มีเพื่อซื้อที่ดิน บ้านที่อยู่อาศัย

ปัจจุบันนี้ได้มีการจัดตั้งบริษัทเงินทุนกันมาก ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงจำตองมีมาตรการในการควบคุมบริษัทเงินทุนอย่างเครงครัด เพราะเป็นธุรกิจที่กระทบกระเทือนถึงความปลอดภัยหรือความผาสักแห่งสาธารณชน สาเหตุที่ทำให้เกิดมีการจัดตั้งบริษัทเงินทุนกันอย่างมากมายเช่นนี้ ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่อาจเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

1. เป็นระยะที่มีธุรกิจใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย เพราะเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในระหว่างการพัฒนา ธุรกิจต่าง ๆ เหล่านี้อยู่ในระหว่างการขยายตัว โดยเฉพาะอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมการลงทุน

2. เป็นระยะที่ธุรกิจต่าง ๆ กำลังขยายตัว ยอมตองการเงินทุนระยะสั้นไปใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน (working Capital) จึงตองอาศัยบริษัทการเงินเข้าช่วยในการจัดหาเงินทุนในระยะสั้น ทำให้เกิดบริษัทเงินทุนมาก

3. บริษัทเงินทุนส่วนใหญ่เกิดขึ้นเนื่องจากสาเหตุสำคัญคือ การดำเนินงานอย่างจำกัดขอบเขตของกิจการธนาคารพาณิชย์ภายใต้พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2505 ทั้งในด้านการรับฝากเงินและการระดมเงินทุน จึงทำให้เกิดบริษัทเงินทุนกันมาก

4. การตั้งธนาคารพาณิชย์ยากกว่าการตั้งบริษัทเงินทุน เพราะรัฐบาลไม่มีนโยบายที่จะเพิ่มธนาคารพาณิชย์ชั้นเล็ก และการตั้งธนาคารต้องมีทุนดำเนินการสูง เพราะประกอบธุรกิจกว้างขวางกว่า

5. สาเหตุของการจัดตั้งบริษัทเงินทุนอย่างแพร่หลายอีกประการหนึ่งก็คือ ธุรกิจใหญ่ ๆ บางแห่งต้องอาศัยเงินทุนจำนวนมากมาดำเนินงานในกิจการของตน บางครั้งการกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์อาจมีอุปสรรคบางอย่าง เพราะระเบียบที่เข้มงวด เช่น ไม่สามารถหาหลักประกันมาใ้เพียงพอตามหลักเกณฑ์ได้ เป็นต้น

6. สาเหตุที่สำคัญที่สุดก็คือ ผลการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนได้กำไรสูงอันเป็นกิจการที่คนทั่วไปเห็นว่าเสี่ยงไม่มากนัก และโดยลคมแทนสูงโดยที่ไม่ต้องมีเงินทุนสูงนัก การดำเนินงานของกิจการบริษัทเงินทุนจึงเหมือนการจับเสียมือเปล่า คือนำเงินที่ไต่จากบุคคลหนึ่ง ไปให้อีกบุคคลหนึ่งกู้ยืมโดยจ่ายดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำกว่าดอกเบี้ยรับ ฉะนั้นจึงมีนายทุนจำนวนมากที่ตั้งกิจการบริษัทเงินทุนมากกว่าที่จะตั้งกิจการอย่างอื่น

ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยได้ควบคุมดูแลบริษัทเงินทุนอย่างใกล้ชิด ส่วนงานที่ทำหน้าที่นี้โดยตรงคือ ส่วนกำกับและวิเคราะห์บริษัทเงินทุนและบริษัทหลักทรัพย์ และส่วนตรวจสอบบริษัทเงินทุนและบริษัทหลักทรัพย์ ฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน ซึ่งได้ส่งเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบบริษัทเงินทุนเหล่านี้

นอกจากบทบาทของธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งที่ใดกล่าวมาแล้วข้างต้น ธนาคารแห่งประเทศไทยยังได้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาทางด้านการเงิน ได้มีส่วนสำคัญในการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โดยที่ประเทศไทยเป็นประเทศด้อยพัฒนา การประกอบธุรกิจพาณิชย์ และอุตสาหกรรมจึงไม่ได้รับความสนใจเต็มที่ จนกระทั่งรัฐบาลมีนโยบายที่จะทำการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างจริงจัง ซึ่งเป็นผลให้โรงงานอุตสาหกรรมขนาดต่าง ๆ เริ่มจัดตั้งขึ้น การแสวงหาเงินทุนในระยะแรกนี้รัฐบาลมีแนวโน้มให้อาศัยเงินทุนจากเอกชนเป็นสำคัญ ตลาดหลักทรัพย์เริ่มเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาอุตสาหกรรม ในฐานะที่เป็นแหล่งระดมเงินทุนระยะยาวสำหรับผู้ประกอบการในการที่จะหาเงินทุนเพื่อนำไปใช้ในการก่อตั้งหรือขยายกิจการ โดยการขายหุ้นหุ้นเล็ก พันธบัตร ในขณะที่เขี้ยวกันก็เป็นแหล่งที่มหาชนจะนำเงินมาลงทุนซื้อหุ้น เพื่อรับผลประโยชน์ตอบแทนในรูปของเงินปันผล ดอกเบี้ย หรือกำไรส่วนหุ้น

รัฐบาลแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจส่วนเอกชน สาขาสถาบันการเงิน เมื่อ พ.ศ. 2510 โดยมีนายสมหมาย อุนทรเศขร เป็นประธาน และธนาคารแห่งประเทศไทย มีคำริเริ่มโครงการพัฒนาตลาดเงินทุนในประเทศไทย ในที่สุดก็ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 ว่าด้วยการจัดตั้งและการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์

1. เพื่อเป็นแหล่งกลางในการระดมเงินทุนจากมหาชนไปสู่ผู้ประกอบการธุรกิจ
2. เพื่อเป็นศูนย์กลางของการซื้อขายหลักทรัพย์อันได้แก่ หุ้น หุ้นกู้ และพันธบัตร ประเภทต่าง ๆ ควบคุมมิให้การซื้อขายนั้นกระทำกันอย่างรวดเร็วมีระเบียบและในราคายุติธรรม

หลังจากที่สมเด็จพระราชปิตุจฉาเจดีย์ทรงสถาปนาประเทศไทยในปี 2517¹ และตลาดหลักทรัพย์ได้จัดตั้งขึ้นในคอนคินปี 2518 โดยเปิดทำการซื้อขายในวันที่ 30 เมษายน 2518 แล้วนั้น ตลาดหลักทรัพย์ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่จัดตั้งขึ้น คือ เพื่อให้เกิด การระดมเงินออมจากประชาชน เพื่อมาลงทุนในกิจการธุรกิจแขนงต่าง ๆ มากขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้มีการกระจายรายได้ (Redistribution of Income) ไปสู่ประชาชนส่วนใหญ่ การที่รัฐบาลดำเนินการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ขึ้นอันเสมือนเป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐบาลซึ่งถูกควบคุมโดยกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยอย่างใกล้ชิดก็เพราะได้คำนึงถึงสภาพแวดล้อมและความรู้ในเรื่องหลักทรัพย์ของคนไทยเรายังมีน้อยอยู่ นอกจากนี้เรื่องหลักทรัพย์เป็นเรื่องใหม่สำหรับคนไทยเรามาก ตลาดหลักทรัพย์จึงต้องพยายามดำเนินการให้มีการซื้อขายหลักทรัพย์อย่างยุติธรรม มีความเป็นระเบียบและมีสภาพคล่องตัวพอสมควร นโยบายหลักทั้ง 3 ประการนี้เป็นนโยบายที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้พยายามดำเนินการมาโดยตลอดเท่าที่สามารถจะทำได้

ในด้านความเป็นระเบียบและยุติธรรมนั้น ตลาดหลักทรัพย์ได้จัดการให้มีการซื้อขายหลักทรัพย์กันอย่างเปิดเผยในท้องตลาดหลักทรัพย์ มีระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ช่วงราคาซื้อขาย และข้อกำหนด เพื่อให้สมาชิกซื้อขายกันอย่างมีระเบียบเรียบร้อย ตลอดจนควบคุมและแก้ปัญหาต่าง ๆ เมื่อเกิดการเอาเปรียบผู้ลงทุน เป็นต้น

ในด้านสภาพคล่องตัวของการซื้อขายหลักทรัพย์นั้น เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าในประเทศไทยได้มีกลุ่มเอกชน นักธุรกิจหลายแขนง ได้ตั้งตลาดหุ้นเพื่อให้มีการซื้อขายหุ้นกัน แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะประชาชนยังสนใจลงทุนในหลักทรัพย์น้อยมาก

¹ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, "รายงานประจำเดือนพฤศจิกายน 2520 ฉบับที่ 7 ปีที่ 3", 2520

ดังนั้นตั้งแต่การร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นต้นมา ก็ได้คำนึงถึงความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากความไม่คล่องตัวของหลักทรัพย์นี้ จึงได้พยายามกำหนดให้เอกชนเขาทำการกันเอง โดยมีธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลังเป็นผู้ควบคุมเท่านั้น เมื่อเอกชนทำการซื้อขายและบริหารงานกันเองอย่างเป็นอิสระ และมีประสิทธิภาพ สภาพคล่องของการซื้อขายหลักทรัพย์ก็จะติดตามมา นอกจากนี้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมิได้มีความประสงค์ที่จะนำรายได้กำไรมาแบ่งปันกัน เพียงแต่ให้มีกำไรพอเลี้ยงตัวเท่านั้น

การดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ได้รับความสนใจจากประชาชนเพิ่มมากขึ้น ปรากฏว่า ตั้งแต่เปิดดำเนินงานจนกระทั่งถึงเดือนพฤศจิกายน 2520 มีหลักทรัพย์ที่ซื้อขายกันในตลาดหลักทรัพย์มีจำนวนทั้งสิ้น 49,599,900 หุ้น และมีมูลค่าที่ตราไว้รวมทั้งสิ้น 4,744.16 ล้านบาท เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน 48,099,900 หุ้น หรือมูลค่าที่ตราไว้ 4,742.66 ล้านบาท เป็นหลักทรัพย์รับอนุญาต 1,500,000 หุ้น หรือมูลค่า 1.50 ล้านบาท

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย